

(*Imogulesteri* *Matthiae* *Cajin*, *Phidgort*): *Nunci*
cus a *Carole* *Chotkiewicz* - *partae*
victoriae v. *Calend.* *Sept.* 1885.

N V N C I V S,

AVSPICIIS SER^{mi} ET POTEN^{mi}

SIGISMVNDI III
POLONIAE ET SVECIAE RE-
gis, Magni Lithuaniae Ducis &c.

&c. A CAROLO CHOTKIEVICIO, Praeside
Liuoniae, & Praefecto Samogitiae, atq; Supremo Ma-
gni Duc: Lith: Generali, cum Carolo Duce Suder-
maniae S. R. M. Perduelli, Commissi praelij, par-
teq; Victoriae V. Calend: Septemb:

Anno Dñi M. DC. V.

Per Matthiam Smoguleckij, Captum Bid-
goffens edito.

CRACOVIAE,

In Officina Nicolai Scharffenbergeri, Anno Dñi,

1605.

Per Althian ... Caput ...

LASSE CAROLI AD DINAMUNTUM

muntum à Mansfeldio, qui in ea curabat, adacta militèq; exposito, Chotkieuicius Præses Liuonię, qui per id tēpus ad Derpatum cum exercitu agebat, selectis duobus millibus & quadringentis equitibus, peditibus mille, quam expeditissimo agmine, relictis in castris impedimentis, iter Dinamuntum versus intendit, nulla mora obsessis suppetias laturus. Aduenienti Volmariā certissimis Nunciis perfertur alterum Caroli Ducem Linderfonium, cum quinque millibus Reualia profectum ad Mansfeldium tendere, vires coniuncturum. Itaque qui prius Dinamuntum cogitabat, proximè Felinum flectit iter, compendio viarum & celeritate Linderfonio præuersurus, & carptim potiùs cum singulis, quàm cum omnibus in vnum collatis viribus, manus conferturus, si quis casus opportunitatem rei benè gerēde attulisset. Nec omninò frustra fuit. Nam cum medio ferè inter Felinum & Parnauiam spacio, in conspectum venissent. instruxere ytrinque acies, leuèque certami-

ne, ad experimētum virium propè ducentos Linder-
sonius desiderauit. Quo animaduerso territus, præ-
lio noluit decernere, metatísq; ad vicum Fikelmoy-
za castris, loci se ingenio tuebatur. Inter hæc Caro-
lum ipsum, nulla priùs fama aduenturi percepta, &
vnà Ducem Luneburgensem armatorúmq; cum iis
non paruum numerum Parnauia appulisse certior fit
Chotkieuicius, qui cum sæpiùs adequitando castris,
atque laceſſando, nulla ratione poſſet Linderſoni-
um ad æquam prælii conditionem elicere, Felinum
rediit. Ibi firmo imposito præſidio, Rigam propiùs
admouendi exercitus, conſilia agitabat, vt ex propin-
quo magis ciuitatis animos confirmaret, & tempus
duceret, quoad è Lituania auxilia conuenirent, niſi
cogeret extrema neceſſitas, nequaquam extremi pe-
riculi temerè aleam iacturus. Carolus coniunctis
cum Linderſonio copiis, littus maris legens in præ-
dio ruſtico Saltzmoyza dicto ſubſtiterat, capto ido-
neo caſtris loco. Cognitáq; ab exploratoribus, tùm
& ex captiuis Regii exercitus paucitate, ad perſe-
quendum & oppugnandum erigebatur, impleto ve-
hementer ea fiducia animo. Quod cum intellectum
eſſet, ne hoſtis pedite validus, iniquis & impedi-
tis locis, equitatum occuparet, traiecit Gavia Chot-
kieuicius, nec ita procul Vendã, patentibus campis
caſtra foſſa iacta, & opere egregio cõmunit, motus
hoſtium

hostium obseruaturus, vt aut inuaderet, si fortè sequi
vellent in traiectu fluminis impedites, aut prout res
tulisset, quidpiam aliud ab ingenio mutuaturus, quo
numero multis partibus inferior, arte vires subleua-
ret. Verum enimuerò Carolus cōmutata tota con-
siliij ratione, motis à Saltzmoyza castris Rigam ver-
sus rapit exercitum, eo animo, vt quàm primùm se
Mansfeldio cōiunxisset, auerso itinere, Regiis nihil
moratus totis viribus occurreret. Promouet quoq;
suos Chotkieuicius rectâ ad Dunam flumen præter
Iskielium aliquot supra Rigam milliaribus, atque in
ipsa fluminis ripa consistit. Contractis Carolus co-
piis quatuordecem millia explebat, maxima pars pe-
regrini militis, quos studio quorundam solito, plu-
res exciuerat, cum primis verò demortui Hoduni
Magni Moschouię Ducis opibus adiutus, infesti Po-
lonis, ob susceptum in fidem & patrocinium Deme-
trium, qui nunc rerû in Moschouia potitur. Quare
nil ultra cunctandû ratus, V. Calend: Septeb: prima
luce aduersa ad Kircholmû castra opponit, acies in-
struit, in seipsis opportunis pediti collibus, interce-
dente latè patētis campi planicie, haud paruo ab Re-
giis interuallo, qui ocius quoque viso hoste, aciem
secundum flumen explicuere. Cōmodum in procin-
ctu erant, directis vtrinque aciebus cum Fridericus
Dux Curlandiæ, trans Dunam comparet, trecentis e-
quitibus

quitibus ex nobilitate Curlandica comitatus, fidem
studiūq; suum Regiæ Maiestati, atq; Reipub: tam
necessario tempore probaturus; cūmq; spem nullam
vadi magnitudo fluminis faceret, obfirmatis ad om-
ne periculum animis, dum nando transitum parant,
adactis in flumen equis in vadum casu illati (res pro-
pè in miraculum versa) nulla eius ante etiam à peri-
tissimis locorum habita notitia traiecere incolumes
nemine desiderato. Interea multis vtrinq; extra or-
dinem procurrentibus velitando certabatur, alter-
nante quidem casus fortuna, plerumq; tamen magis
prosperi Regionum successus futuri certaminis omē
erant. Ad meridiem iam vergente die Chotkieuici-
us multis de causis, quas operæ præcium non est cō-
memorare, non minus in mora, quam in pugna peri-
culi reputans, necessariò vniuersæ dimicationis di-
scrimen aditurus, vt consternationis simulatione in-
escata audacia hostem superioribus, & cliuosis locis
detraheret, magno der repente tumultu velites spe-
cie fugientium retrahi imperat, admonitis prius suis
studio id fieri, ne quid ignaris res inopina terroris
obliiceret. Nec secus quàm fore coniecerat, accidit;
trepidationis id non artis ratus Carolus instat vt ar-
bitratur perculsis, & procul ab eo, quem primum
ceperat loco in plana instructo exercitu descendit,
vndecimo to. mentis aciem præcedentibus. Proximè
phalanx

phalanx sequebatur, contis ferro rigentibus horrida, fistulatoribus qui fistulas maiores siue sclopetos exercent, Musketos vulgo vocant, circumfulis. ^{musket.} Equitatus in cornibus: In sinistro maxima pars, quæ hostis à tergo circumueniendi, conserta pugna, mandata acceperat, reliquum in dextro, & subsidiis locat. Contra à Chotkieuicio triplici agmine directæ acies, minutis sed crebris, & opportunis subsidiis, pro ea quam habebat copia. Turmam suam prætorianam, equites hastatos trecentos, notæ & spectatæ pleròsque fortitudinis viros à viro lectos diceres, in fronte constituit, Ducis Friderici auxiliariis Curlandis adiunctis sperans, ut se principia dedissent erectis suorum, imminutis hostium animis, ita & extrema cessura. Dextrum cornu Ioanni Sapiehæ attribuit diligenter admonito, ut ex aduerso, ab leuo cornu conatus, equitatus hostilis etiam atque etiam obseruaret. Sinistro, Thomas Dambrovva præerat. Ventus à mari obliquus perflabat, utrisq; haud magnopere incòmodus. Sub hæc vultu ipso ià dudum pleno Martij vigoris alacritate, bona spe impletis, studiòq; pugnae accésis militibus, verbis etiam cohortatur, ut se numero quidem inferiores, sed causa longè superiores reputarent, iam ià summū ac præpotentem iudicem, secundū æquitatem decreturum, agerent modò, & assererent contra perduellem Regis sui causam

ſam vindices Diuinæ iuſtitia electi, & cum de laude
& gloria cogitarent, intercluſi vndique & armis & a-
quis, in numinis ope & dextris, vnicam quoq; ſpem
expediendę ſalutis meminiffent. Tormenta poſthac
exonerari iubet. Tum ab vniuerſis conſono, ac con-
gruenti clamore ſacroſancto nomine I E S V ſæpius
iterato in vicem cæleſtis amuleti, primùm prætorianę
turmę equites, pro Præfecto Vincentio Woyna
regente, ſubmiſſis ſubſidio Curlandis, equis concita-
tiſſimis, magno impetu in phalangem incurrerunt.
Repugnanti ac renitenti ingenti conatu, obſtinatęq;
in veſtigio mori, ordo tamē nō diu cōſtitit. Dambro
vva cum turmalibus ſuis, cū paululū auerſus pro-
curiſſet, increbſcentis aurę opportunitate vlurus
reflexis repente equis, ab latere aperto, impulſo de-
xtro Caroli cornu, vt ſemel impetum ceperat, quā
latē petebant perrupit agmina hoſtium, dans cædes
& ſtragem. Permiſta prælia erant, cælūmq; nubilum,
fragor tormentorum ac lituorum concurſatio, incerta
omnia faciebāt, cum eques, ab leuo cornu Caroli
ex cōſtituto ad circumueniendos Regios, coortus,
intento in eam curam impigręq; occurrente Sapieha
loco motus, pulſusq; ingentem omnibus terrorem
intulit. . Quatuor propē horis hinc virtute, iſthinc
multitudine prægrauante, ambiguo Marte certatū
nequicquam pluries redintegratis Ordinibus incli-

nare

nare paulatim hostilis acies, ad extremū, non pugna, sed trucidatio secuta. Cæsa ferme nouem millia, præter fluminibus haustos aut in fuga ab agrestibus trucidatos. Interfecti Dux Fridericus Brusiicen: & Luneburgēsis, atq; Andreas Linderfonius penes quem summa Imperii militaris erat. De Manssfeldio, è sociis classariis transfuga, ad Gauam multò sanguine fædatum vidisse, verò an falso referebat. Castra capta, tormenta vndecem, signa militaria ad sexaginta, captiui propè quingenti. Ipse Carolus inter tumultum faucius effugit. Ex victoribus centum desiderati, vulneratorum, maior numerus. In his Theodorus Lacki multa militaris fortitudinis decora numerans, fortunis, & spiritu ipso libenter patriæ semper impenso, benè merendi de ea, quàm viuendi auidior. Equi plurimi glandibus ferreis traiectioni, aut contis suffossi.

Nuncio victoriæ Cracouiam Idibus Octob: allato, magnaq; omnium læticia excepto, redditæ Deo præpotenti gratiæ, & pro ea, qua est pietate à Regia M^{te} adorata sacratæ Religionis Diui Stanislai caluaria, cuius tutela & patrociniò Polonia continetur; cum videlicet ipso Translationi eius dicato die, victoria parta, ipsi etiam merito, secundum Deum accepta, referatur.

SOLI DEO GLORIA.

1
Eiusdem Gm. Dni Mathiae Simeonisq. Capitanei Episcopi
Frater et Lns et Haec Gm. Insuper et Insuper et
Solange et Cuius filii duo Joannes et Mathias in Academia
Cracoviensi et in Collegio Lubracensi assidue continuabant.

BIBLIOTHECA

JAGIELLOŃSKI

Soli Dno Gm. A.

4
A. 1119